

DECLARACIÓN CONTRA O NEGACIONISMO EMITIDA POLO OBSERVATORIO ESTATAL DE VIOLENCIA SOBRE A MULLER

A violencia contra as mulleres é unha violación grave dos dereitos humanos, un fenómeno estrutural e mundial que non coñece límites sociais, económicos ou nacionais. Segundo a ONU MULLERES, a escala mundial, o 35 por cento das mulleres experimentou algunha vez violencia física ou sexual por parte dunha parella íntima, ou violencia sexual perpetrada por unha persoa distinta da súa parella. Segundo os resultados da Macroenquisa de violencia sobre a muller de 2019, presentados o pasado 10 de setembro de 2020, unha de cada dúas mulleres (57,3%) residentes en España de 16 ou máis anos sufriron violencia ao longo das súas vidas por ser mulleres. En España dende o ano 2003 até a data foron asasinadas máis de mil mulleres polos seus maridos, parellas ou exparellas. Estas cifras poñen de manifesto unha realidade que non se pode normalizar nin banalizar, unha violencia estrutural cara á metade da poboación que impide a plena liberdade, igualdade e seguridade das mulleres e dos seus fillos e fillas.

España foi un dos países pioneiros no mundo en dar unha resposta integral á violencia de xénero. Como sinala o preámbulo da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, que foi aprobada por unanimidade, a violencia contra as mulleres maniféstase como o símbolo máis brutal da desigualdade entre mulleres e homes existente na nosa sociedade. Trátase dunha violencia que se dirixe sobre as mulleres polo feito mesmo de séreno, é o resultado das relacións desiguais de poder entre homes e mulleres e unha consecuencia da discriminación por razón de sexo.

Esta lei orgánica crea o Observatorio Estatal de Violencia sobre a Muller como órgano colexiado ao que corresponde o asesoramento, avaliación, colaboración institucional, elaboración de informes, estudos e propostas de actuación en materia de violencia de xénero. Por iso, o Observatorio non pode permanecer alleo aos ataques que nestes tempos aumentan contra a igualdade e contra esta realidade, reproducindo estereotipos e prexuízos machistas e reaccionarios que criamos superados e que danan as vítimas e a quen traballa por elas.

No último Pleno do Observatorio, o 19 de maio de 2021, entre outros acordos decidiuse realizar esta declaración institucional expresando a nosa profunda preocupación pola difusión de narrativas falsas e polos discursos que cuestionan o avance dos dereitos das mulleres e a igualdade entre mulleres e homes, e facer fincapé na necesidade de avanzar nun diálogo construtivo, baseado en feitos e datos, con todos os sectores da sociedade co fin de proporcionar unha visión real, detallada e actual que nos permita contribuír a reforzar e mellorar actuacións en materia de sensibilización e prevención, dirixidas a erradicar por completo a violencia exercida sobre as mulleres.

A erradicación da violencia contra as mulleres debe ser un obxectivo básico e ineludible das políticas públicas para calquera país que estea comprometido coa protección dos dereitos humanos, a non discriminación entre mulleres e homes e o rexeitamento a calquera forma de violencia, e así o asumiu España ao ratificar todos os convenios internacionais na materia. Entre eles destaca o Convenio do Consello de Europa sobre prevención e loita contra a violencia contra as mulleres e a violencia doméstica, máis coñecido como Convenio de Istambul. Este convenio,

cuxo décimo aniversario acabamos de celebrar, aplícase fundamentalmente ás mulleres porque aborda formas de violencia que só sofren as mulleres polo mero feito de seren mulleres ou de maneira desproporcionada fronte a outras violencias.

Tal e como sinala a Recomendación do Comité de Ministros aos Estados membros do Consello de Europa para previr e combater o sexismo, aprobada o 27 de marzo de 2019, a violencia contra as mulleres está ligada ao sexismo, que crea un clima de intimidación, medo, discriminación, exclusión e inseguridade que limita as oportunidades e a liberdade das mulleres. O sexismo refórzase polos estereotipos de xénero que afectan a mulleres e homes, nenas e nenos, e impide a consecución da igualdade de xénero e o establecemento de sociedades, xustas, inclusivas e libres de violencia contra as mulleres. É por iso que o Convenio de Istambul, ratificado por España en 2014, obriga a promover cambios nos modos de comportamento socioculturais con vistas a erradicar calquera práctica baseada na idea da inferioridade da muller ou nun papel estereotipado das mulleres e dos homes. As políticas públicas desenvolvidas en España, desde 2004, para a erradicación da violencia contra as mulleres hai que enmarcalas no cumprimento destes compromisos internacionais e nacionais asumidos no contexto da consecución *de iure* e *de facto* da igualdade efectiva entre mulleres e homes.

Estas políticas públicas culminaron coa adopción dun Pacto de Estado contra a violencia de xénero en 2017 por todas as forzas políticas presentes no Congreso dos Deputados e no Senado, ao que posteriormente se uniron as comunidades autónomas, na Conferencia Sectorial de Igualdade, a sociedade civil e as institucións representadas no Observatorio Estatal de Violencia sobre a Muller. Iso pon de manifesto o amplo consenso político e social que houbo ata o de agora en España nesta materia.

A erradicación da violencia contra as mulleres non pode lograrse sen abordar as actitudes sociais que a toleran ou a xustifican. En definitiva, reducir a aceptabilidade social desta violencia é fundamental para previla e esíxenos un cambio na cultura, nas actitudes e nos comportamentos machistas que a fomentan. Para iso é fundamental incidir no ámbito educativo, fomentando unha educación en valores de igualdade e respecto á diversidade como eixos que están no centro das nosas liberdades e dos nosos dereitos de cidadanía. Así mesmo, para o logro dunha sociedade plenamente igualitaria, resulta esencial a contribución activa dos medios de comunicación na construción dunha conciencia social que rexeite calquera forma de violencia contra a muller e apoie inequivocamente a quen a sofre.

Por todo iso, o Observatorio Estatal de Violencia sobre a Muller fai público e mostra o seu rexeitamento máis contundente cara a calquera tipo de discurso que negue ou minimize a existencia da violencia contra as mulleres, que poña en dúbida que ten a súa orixe nunha sociedade patriarcal, que é exercida polo home contra a muller só pola súa condición de muller e que ten, por tanto, un carácter estrutural, fundamentado en relacións de superioridade exercida ao longo dos anos; máxime nuns días nos que fomos testemuñas do aumento de asasinatos machistas. Só nunha semana foron asasinadas cinco mulleres e unha menor, unha semana negra para quen loita contra a violencia exercida contra a muller. No que vai de ano, as cifras non son mellores: 17 mulleres foron asasinadas polas súas parellas ou as súas exparellas, por tanto atopámonos cunha secuela estrutural e cun problema de Estado que debe ser resolto

co compromiso de todos os axentes sociais, coa sociedade civil, coa Xustiza e cos poderes públicos.

O Observatorio reitera, por tanto, a necesidade de seguir avanzando no cumprimento inmediato, sen criterios mornos e en todos os territorios do Estado, das medidas recollidas no Pacto de Estado que aínda non fosen implementadas para erradicar a violencia contra as mulleres, apoiar as vítimas e garantir o libre exercicio dos dereitos de todas as mulleres, desde o convencemento de que sen a liberdade e a seguridade das mulleres non é posible a construción dunha sociedade plenamente democrática.

A violencia de xénero perpetúa unhas relacións de dominación do home cara á muller, constitúe unha violación dos dereitos humanos e choca frontalmente co principio de igualdade de trato, amparado polas nosas leis. Debemos mostrar o noso rexeitamento cara a este tipo de discursos con toda a contundencia. Argumentar que a violencia de xénero non existe e que debe ser tratada ao mesmo nivel que calquera tipo de violencia é negar a súa existencia e pór en cuestión os avances que as mulleres foron logrando ao longo dos tempos. Non é posible aceptar actitudes sociais que a toleren ou a xustifiquen e os tribunais, xulgados e fiscalía, profesionais do dereito e de todos os ámbitos deben actuar nesa liña, con formación específica en xénero e tratando este problema estrutural dunha maneira integral.

O Observatorio fai fincapé na necesidade de avanzar nun diálogo construtivo, baseado en feitos e datos, con todos os sectores da sociedade co fin de proporcionar unha visión real, detallada e actual que contribúa á sensibilización, prevención e erradicación de toda violencia exercida sobre as mulleres.